

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.11.2021

§ 413

Lahden kaupungin lausunto Päijät-Hämeen maakuntastrategian 2022-2025 luonnokseen

6970/00.01.03.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

vt. elinvoimajohtaja, Henna Eskonsipo-Bradshaw, p. 044 482 0838

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Lahden kaupunginhallitus hyväksyy Lahden kaupungin lausunnon ja kommentit liittyen Päijät-Hämeen maakuntastrategian luonnokseen ja valtuuttaa vt. elinvoimajohtajan toimittamaan lausunnon eteenpäin Päijät-Hämeen liitolle.

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Tausta

Päijät-Hämeen maakuntastrategian 2022–2025 luonnos ja siihen liittyvät älykkään erikoistumisen strategia ja ympäristövaikutusten ja muiden vaikutusten arviointi on asetettu julkisesti nähtäville ja kommentoitavaksi

1.-31.10.2021 Päijät-Hämeen liiton toimistoon ja liiton verkkosivuille

<https://paijat-hame.fi/maakuntastrategia-2022-2025/> .

Maakuntastrategia sisältää maakunnan strategiset painopisteet ja maakuntaohjelman, jotka on laadittu alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) mukaisesti.

Kuntien ja sidosryhmien lausunnot ja kommentit on pyydetty toimittamaan Päijät-Hämeen liitolle 31.10. mennessä ja viimeistään marraskuun 2021 ensimmäisellä viikolla.

Lahden kaupungin lausunto

Seuraavaan on koottu Lahden kaupungin lausunto ja kommentit liittyen Päijät-Hämeen maakuntastrategian 2021-2025 luonnokseen.

Strategian pääteemat ja maakuntaohjelma

Maakunnan strategian kahdeksi pääteemaksi on valittu vetovoima ja uudistumiskyky. Strategialuonnoksen mukaisesti vetovoimaisempi maakunta vetäisi alueelle asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita, jotka lisäävät maakunnan elinvoimaa, vaurautta ja hyvinvointia. Uudistumiskykyyn tiivistyy asennemuutokseen ja siihen, että on parempi ennakoida muutoksia ja reagoida niihin heti eikä jäädä takamatkalle edistyneempiin maakuntiin nähden.

Maakuntastrategiasta johdettava maakuntaohjelma seuraa strategian painopisteitä ja punoo mukaan alueen vahvuuksia ja mahdollisuuksia. Kaiken kehyksenä toimii vihreä siirtymä eli kestävän kehityksen huomioiminen. Ohjelmaan on valikoitu seuraavat teemat:

- Vetovoimainen uusien tulijoiden maakunta
- Pitovoimainen maakunta
- Uudistumiskykyä vahvistava koulutus ja TKI-toiminta
- Uudistumiskykyä yhteistyöllä yrityksille, kunnille ja asukkaille
- Uudistumiskykyinen hiilineutraali Päijät-Häme 2030

Lahden kaupungin lausunto ja kommentit :

Lahden kaupungin näkökulmasta maakuntastrategialle valitut pääteemat ovat selkeät ja erittäin tärkeitä. Joskin on todettava, että ne tuskin erottavat maakuntaa muista maakunnista. Strategisten pääteemojen toteuttamisessa maakunnan keskuskaupungin osuus tulee huomioida. Veto- ja pitovoimainen Lahti menestyy ja pystyy tukemaan asukkaidensa ja yrityksiensä hyvinvointia, kehittymistä ja kasvua. Lahden kasvu ja kehittyminen tukee koko maakunnan menestymistä ja toisaalta jos koko maakunta on vetovoimainen ja uudistumiskykyinen, myös Lahti keskuskaupunkina menestyy aikaisempaa paremmin.

Uudistumiskyky korostuu Lahden omassa strategiassa ja toiminnassa. Muutoshaluinen ja rohkea työ ympäristöasioissa on tehnyt Lahdesta Euroopan ympäristöpääkaupungin ja Euroopan johtavan ympäristökaupungin. Lisäksi Lahdesta on tullut Suomen uusin yliopistokaupunki, joka kehittyy vauhdikkaasti korkeakoulujen, yritysten ja julkisen sektorin vuorovaikutuksessa. Todennäköistä ja toivottavaa on, että maakunnan keskuskaupungin rohkeat toimet elinvoiman edistämässä poikivat uusia menestymisen mahdollisuuksia koko maakunnalle tulevana vuosina.

Maakuntaohjelmaan on määritelty tarkemmat strategisen teemat koko maakunnalle. Näihin on luonteva yhtyä. Maakunnan tulevaisuuden menestymisessä korostuu kuinka jokainen kunta onnistuu uusien yritysten

ja asukkaiden houkuttelussa; tiivistä maakunnallista yhteistyötä tässä on syytä vahvistaa entisestään. Lisäksi esimerkiksi onnistuminen alueen osaajien ja yritysten kohtauttamisessa sekä työllisyshoidossa vaikeiden työllisyshaasteiden maakunnassa ovat merkittävässä roolissa tulevaisuuden menetystekijöinä. Raikkaana ja eittämättä upeana mahdollisuutena maakunnan kasvun edistäjänä Lahden kaupunki näkee sen, että koko maakunta ottaa aktiivisen roolin korkeakoulujen ja maakunnan yritysten yhteen saattamisessa esimerkiksi TKI-toiminnassa ja opiskelijoiden kotouttamisessa sekä työllistämisessä maakuntaan. Korkeakoulutuspaikkojen lisäämisen tarpeen pitäisi näkyä maakuntastrategiassa selvemmin, koska maakunnan koulutusaste jää jälkeen verrokkimaakunnista.

Älykkään erikoistumisen strategia (ÄES) ja kärjet

Älykäs erikoistuminen on Euroopan Unionin innovaatiopoliittinen ratkaisu alueiden kansainväliseen kilpailuun. Se perustuu ajatukselle, että kaikilla alueilla on omat elinkeinolliset vahvuutensa, joita hyödyntämällä voidaan kasvattaa alueen kilpailukykyä toimijoiden yhteistyönä. Päijät-Hämeen älykkään erikoistumisen kärjet määritellään maakuntastrategiassa.

Älykkään erikoistumisen strategialla haetaan maakunnan olemassa olevien vahvuuksien kehittämistä kansainväliseksi liiketoiminnaksi. Sen lisäksi, että valitut kärjet ovat maakunnan aitoja vahvuuksia, niin ne täyttävät myös muut komission asettamat ÄES-kärkien vaatimukset. Päijät-Hämeessä on kärkien toimialoilla riittävästi yrityksiä, koulutusta, TKI-toimintaa ja kansainvälistymisen potentiaalia. Niiden on mahdollista nousta seuraavalle

tasolle ja vastata vähähiilisyiden ja digitalisaation aiheuttamaan rakennemuutokseen. Yhtenä vaatimuksena esitetty paikallinen yhteistyö toteutuu myös: kärjet on uudelleenmääritelty yhdessä alueen keskeisten sidosryhmien kanssa, ja aiemmin laajasti osallistaen tehdyt tiekartat niveltävät hyvin näihin uusiin kärkiin.

Päijät-Hämeen uudistetut älykkään erikoistumisen kärjet ovat:

1. sportti
2. ruoka ja juoma sekä
3. valmistus/teollisuus.

Näitä kolmea kärkeä poikkileikkaa kestävyiden periaate, jossa yhdistyvät maakunnan perinteiset osaamisalueet ympäristöteknologia ja energia- ja resurssikysymykset sisältävä kiertotalous sekä muotoilu.

Lahden kaupungin lausunto ja kommentit:

Lahden kaupungin näkökulmasta kolme älykkään erikoistumisen kärkeä sopivat luontevasti maakunnan kärjiksi. Lahti tunnetaan kansainvälisenä urheilukaupunkina, joka viime vuosina on pyrkinyt edistämään ympärivuotista urheilu- ja tapahtumakaupunkistatusta perinteisen talviurheilukaupungin sijaan. Lahdessa ja koko maakunnassa toimii myös merkittävä elintarvikealan yrityskehitys, joten on luontevaa, että myös tämä nostetaan vahvaksi erikoistumisen kärjeksi ja tähän panostetaan yhä enemmän jatkossa. Teollisuus-kärkenä on jokseenkin laaja, mutta erittäin relevantti ja tukee teollisuuden kehitystä ja kasvua kaupungissa ja maakunnassa. Myös poikkileikkaavat teemat linkittyvät hyvin maakunnan osaamiseen ja vahvuuksiin. Tässä yhteydessä on syytä kuitenkin korostaa, että Lahden kaupungille erityisen tärkeää on vahvan ympäristötyön näkyminen myös maakunnan uudessa strategiassa. Kestävä kaupunki ja maakunta luovat puitteet ja mahdollisuuden kestäväällä yritystoiminnalla ja

liiketoiminnan menestymiselle kansainvälisillä markkinoilla, jossa vastuullisuusteemat ovat tärkeitä ja edelläkävijyys niissä luo kilpailukykyä.

Lahden kaupunki tukee maakuntastrategian älykkään erikoistumisen kärkien valintoja, mutta haluaa kuitenkin lisäksi haastaa maakuntaa miettimään kärkiä vielä siitä näkökulmasta, millä kärjillä on oikeasti merkittäviä tulevaisuuden kasvumahdollisuuksia. Oleellista lienee tässä yhteydessä se, mitkä kärjet voivat toimia kasvun moottoreina ja esimerkiksi houkutella alueelle uusia kasvupotentiaalisia yrityksiä tai edistää nykyisten yritysten kasvua. Perinteiset kasvun alat ovat murroksessa ja kuntien on syytä huomioida, millä aloilla tulevaisuuden kasvun uskotaan tapahtuvan. Tässä asiassa Lahti on rohkeasti lähtenyt edistämään esimerkiksi sähköisen liikenteen ja tähän liittyvän tutkimuksen ja teollisuuden kasvua alueella ja kansallisesti. Alan markkinat ovat vielä suhteellisen nuoret, mutta globaalit, mikä tarkoittanee sitä, että kasvupotentiaalia on perinteisempiä aloja enemmän.

Muut huomiot Lahden kaupungilta

Maakuntastrategialle on hahmoteltu mittaristo, joka koostuu seuraavista teemoista:

- 1) alueen talous ja kilpailukyky
- 2) työmarkkinatilanne
- 3) väestönkehitys ja hyvinvointi
- 4) sosiaalinen osallisuus
- 5) vähähiilinen talous ja ympäristön kestävä kehitys

Lahden kaupungin näkökulmasta mittaristo vaikuttaa relevantilta ja tarpeisiin sopivalta. Mittariston seuraaminen ja ennen kaikkea niissä onnistuminen tukevat elinvoimaisen maakunnan kehittymistä ja kasvua.

Käytettävissä oleviin varoihin liittyen Lahden kaupunki kannustaa maakuntaa aktiiviseen edunvalvontayhteistyöhön alueellisesti ja kansallisesti, jotta tulevana vuosina alueelle suuntautuu enemmän kansallisia ja EU-varoja ja ennen kaikkea tasa-arvoisessa suhteessa muihin maakuntiin ja alueisiin verrattuna.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Tiedoksi Olli Alho, Sari Alm, Päijät-Hämeen liitto